

305.457

8

OSZK
KÖNYVELŐSZET
FOLYOSZTÁS

MTA

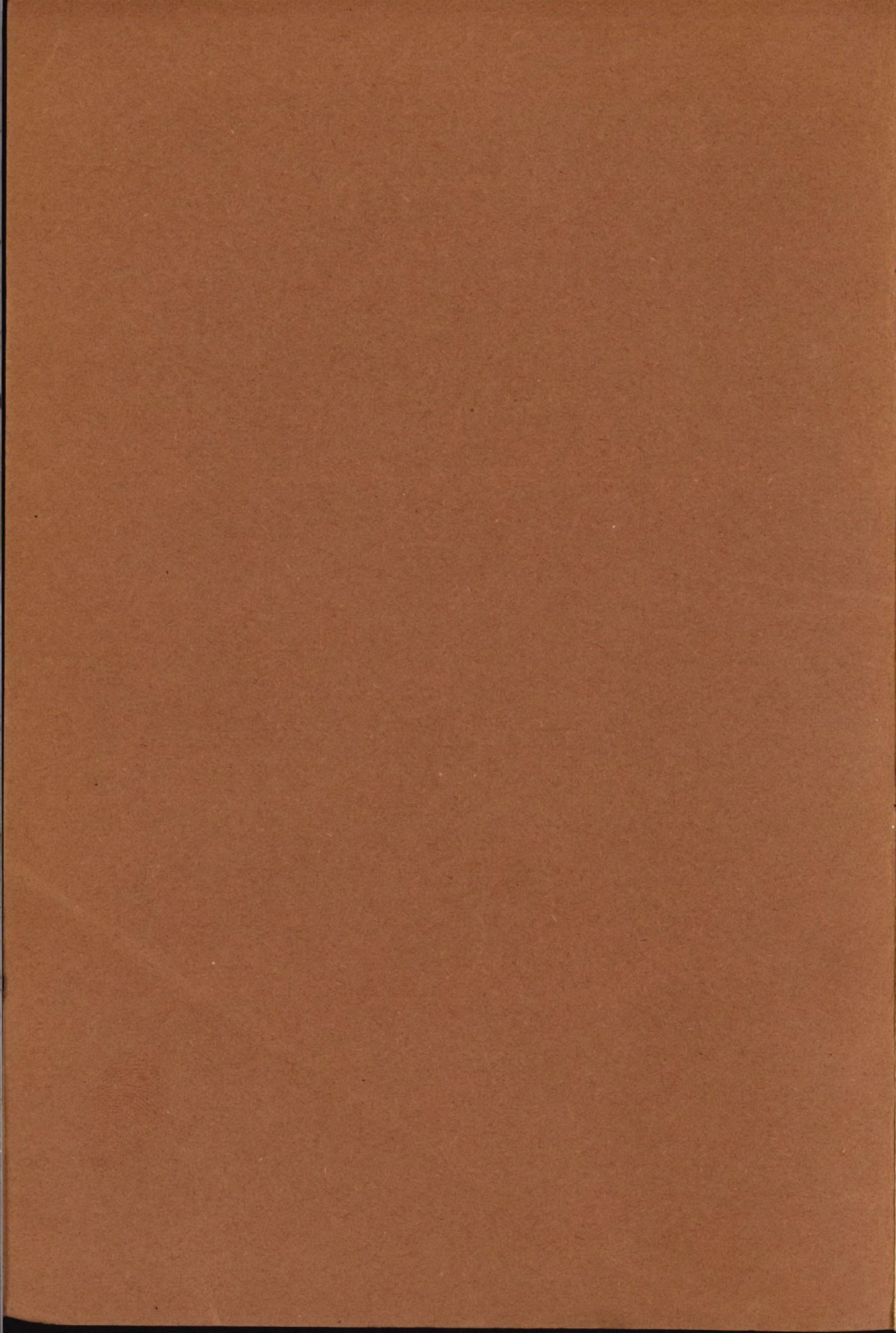
NEM
ADHATÓ
ELI.
KÖNYVTÁRI KÖZPONTTÓL
B.P. 101

**A MAGYAR
BIOLOGIAI KUTATÓINTÉZET
1937. ÉVI
JELENTÉSE**

TIHANY, 1938.

AZ INTÉZET KIADÁSA.

**A MAGYAR
BIOLOGIAI KUTATÓINTÉZET**

1937. ÉVI

J E L E N T É S E

TIHANY, 1938.

AZ INTÉZET KIADÁSA.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

IGLÓI JÁNOS nyomdája BALATONFÜRED
1938.

1927. évi szeptember hó 5-én a Kormányzó Ur Ó Főméltósága és számos társadalmi, tudományos és politikai előkelőség jelenlétében nyitotta meg a Magyar Biológiai Kutatóintézetet nagynevű alapítója, gróf Klebelsberg Kunó. A magyar természetvizsgálók sok évtizedes álma vált valóra akkor, amikor az ősi bencés kolostor tövében diszes hajlékot kapott az „élettel“ foglalkozó tudomány.

Azóta 10 év telt el. Ez alatt a 10 év alatt intézetünk — kitűzött programjának megfelelően — csekély tudományos személyzettel és a hazai és külföldi természetbuvárok itt kifejtett tudományos munkásságával elismerést és előkelő helyet vívott ki magának a világ tudományos körei előtt.

A kor szavát megértő, az azonnali gyakorlati eredményeket nem mindig felmutató természettudományok iránt lelkesedő nagy alapítónk dicső emlékét méltóképpen hirdeti és megőrzi az intézet 10 éves tudományos munkássága.

Ez alatt a 10 év alatt 424 hazai és 141 külföldi; összesen 565 természetbuvár kereste fel intézetünket, kik tudományos munkájuknak eredményéről részben az intézet kiadásában megjelenő „A Magyar Biológiai Kutatóintézet Munkái“ című kiadványunkban számoltak be, melynek eddig megjelent 9 kötete 3112 oldalon 251 szerző 284 tudományos dolgozatát tartalmazza. Más hazai, vagy külföldi folyóiratban megjelent még az intézet tisztviselőinek 245 közleménye, s az intézet munkatársaitól is számos olyan dolgozat, mely részben vagy egészben az intézetben készült. Hazai és külföldi tudósok az eltelt 10 év alatt 79 általános érdekű tudományos előadást tartottak az intézetben. Az előadásokon igen sokszor résztvett a vidéknek természettudományok iránt érdeklődő, művelt közönsége is. Az előadások s az azt követő viták nagy okulására voltak — különösen a fiatalabb tudósnemzedéknek, de nagy hasznot jelentettek mindenki számára, mert a különböző területeken dolgozó kutatók más-más szempontból világíthatták meg a problémát.

Ez a cél lebegett gróf Klebelsberg szeme előtt, ez a gondolat vezette őt, amikor nem „csak“ a Balaton tudományos kutatását szolgáló, hanem az élettudománynak minden ágával foglalkozó Biológiai Kutatóintézetet létesítette.

Kegyelettel gondolunk az intézetet alapító nagy kultuszminiszterre és hálával ajánljuk emlékének az intézet eddigi munkásságát.

Köszönét és hála illesse az alapító nagy miniszter méltó

utódját és munkatársát Hóman Bálint dr. vallás és közoktatásügyi miniszter urat is, ki mint a Magyar Nemzeti Múzeum főigazgatója, saját hatáskörében létesítette az első egykori Biológiai Állomást a Balaton partján, Révfülöpön s mint gróf Klebelsberg munkatársa hathatósan közreműködött a jelenlegi Biológiai Kutatóintézet létesítésén is. Köszönet és hála illesse, mint minisztert is, hogy a nemzet újabb megpróbáltatásának idején, nehéz gazdasági viszonyok között, megértő lélekkel és anyagi támogatással állott intézetük mellé.

Hálával és elismeréssel adózik intézetünk Dr. Szily Kálmán államtitkár urnak és Magyary Zoltán egyetemi ny. r. tanár urnak, akkori ügyosztályfőnököknek, kik mint gróf Klebelsberg munkatársai hervadhatatlan érdemeket szereztek az intézet létesítése körül s azóta is megértéssel és szeretettel támogatják intézetünket.

Hálával és köszönettel adózunk az intézet első igazgatóinak: Dr. Verzár Frigyes és Dr. Hankó Béla egyetemi ny. r. tanár urnaknak az intézet létesítése és a kezdet nehézségeinél kifejtett nagy érdemeikért. Dr. Verzár Frigyes, mint a debreceni egyetemen az élettan és a kórtan ny. r. tanára, majd a baseli egyetemen az élettan ny. r. tanára, — az intézet alapításától kezdve 1936. augusztus 1-ig önzetlenül vállalta az általános biológiai osztály tudományos vezetését, majd az intézet ügyvezetői igazgatását. Dr. Hankó Béla a révfülöpi Biológiai Állomás igazgatója, ezen Biológiai Állomás megszűnése után szervezte meg a balatoni biológiai osztályt és vette át annak tudományos vezetését és az intézet adminisztratív igazgatását 1929 őszéig, egyetemi tanárrá való kinevezetéséig.

Köszönet illesse a hazai és külföldi munkatársainkat kik tudományos munkásságukkal nagyban hozzájárultak ahhoz, hogy intézetünk elismerést vívhatott ki magának.

A munkában eltöltött 10 év bezárultával megnyugvással tekinthetünk vissza az elmúlt évekre, a kezdet nehézségeire és hisszük és reméljük, hogy az elkövetkező decenniumokban hivatali hatóságaink még fokozottabb megértéssel viselnek intézetünk iránt, a magyar természetbuvárok pedig még nagyobb lelkesedéssel és odaadással karolják fel intézetünket s fokozottabb mértékben használják ki az intézet adta munkalehetőségeket a tudomány előbbrevitele, hazánk dicsőségére és az emberiség javára.

Az Intézet személyzetének létszá mában az 1927. évben a következő változás állott be:

Dr. Müller Sándor, VIII. fizetési osztálybeli adjunktus 1937. jul. 1-el a VII. f. osztályba lépett elő ;

Dr. Kokas Eszter asszisztens állásáról lemondott ;

Dr. Haller László okl. középiskolai tanárt, ki ideigl. minőségben intézetünkhöz volt beosztva, a vallás és közoktatásügyi miniszter ur a gyöngyösi állami főgimnáziumhoz helyezte át, óraadó tanári minőségben.

A Balaton tudományos kutatásával kapcsolatos kémiai vizsgálatok elvégzésére ideigl. minőségben Dr. Csegezy Géza okl. gyógyszerész, egyet. adjunktust ;

irodai segéderői minőségben pedig Oslányi Gizella okl. tanítónőt osztotta be intézetünkhöz a vallás- és közoktatásügyi miniszter ur.

Dr. Müller Sándor egyet. m. tanár, adjunktusnak a vallás és közoktatásügyi miniszter ur 1937. okt. 1-től 1938 ápr. 1-ig fizetés nélküli szabadságot engedélyezett.

Dr. Csik Lajos adjunktus 1936. okt. 1-től 1937. okt. 1-ig Rockefeller ösztöndíjjal örökléstani tanulmányokat végzett Angliában.

A Párisban 1937. aug. 23—29-ig tartott VIII. Nemzetközi Limnológiai Congresszuson intézetünket Dr. Sebestyén Olga képviselte, kinek erre a célra a vallás és közoktatásügyi miniszter ur 500 pengő tanulmányi segélyt utalt ki.

Örvedetes tényként emeljük ki, hogy az intézet eddigi 3.490 P. tudományos javadalmát az 1937/38. költségvetési évre 5.000 pengővel növelte a vallás és közoktatásügyi miniszter ur.

Intézetünket ez évben is 52 hazai és 9 külföldi (Anglia, Ausztria, Litvánia, Németország, Olaszország, Svájc.) kutató kereste fel.

Intézetünk 1937. évi munkásságának egy részéről az év végén megjelent „A Magyar Biológiai Kutatóintézet Munkái“ című kiadványunk IX. kötete számol be, mely most kivételesen csak a Balaton és a Belső-tó limnológiai feldolgozásáról irt nagyobbterjedelmű közleményeket tartalmazza. Az intézet egyéb irányu (zoológiai, botanikai, fiziológiai, kémiai stb.) munkásságáról irt tudományos közleményeket a közeljövőben megjelenő X. kötet fogja tartalmazni. Az intézet tisztviselőinek más hazai- vagy külföldi folyóiratban 1937. évben megjelent közleményeit jelen évi jelentésük 12. oldalán ismertetjük.

Az intézet személyzete.

TISZTVISELŐK :

1. **Dr. Entz Géza**, egyet. ny. r. tanár, a balatoni biológiai oszt. igazgatója.
2. **Dr. Méhes Gyula**, egyet. m. tanár, ügyvezető igazgató, általános biológiai osztály.
3. **Dr. Müller Sándor**, adjunktus, egyet. m. tanár, általános biológiai osztály.
4. **Dr. Csik Lajos**, adjunktus, általános biológiai osztály.
5. **Dr. Wolsky Sándor**, adjunktus, egyet. m. tanár, balatoni biológiai osztály.

IDEIGLENESEN BEOSZTOTT TISZTVISELŐK ÉS TISZTELETDIJASOK :

1. **Dr. Scherffel Aladár**, c. egyet. ny. r. tanár, tiszteletdíjas, balatoni biológiai osztály.
2. **Dr. Sebestyén Olga**, polg. isk. r. tanár, szolgálatátételre beosztva, balatoni biológiai osztály.
3. **Dr. Csegezy Géza**, okl. gyógyszerész, egyetemi adjunktus, általános biológiai osztály.
4. **ifj. Szabados Antal**, okl. állatorvos, ideigl. gyakornok, balatoni biológiai osztály.
5. **Oslányi Gizella**, áll. h. tanítónő, irodai segéderő.

ALTISZTEK :

1. **Németh József**, műszaki altiszt, mechanikus.
2. **Holly Ferenc**, műszaki altiszt, hajógépész.
3. **Sáfár István**, II. o. altiszt, laboráns.
4. **Kozma Ferenc**, kiségitő szolga, laboráns.

Az intézetben dolgoztak:

1. **Dr. Ábrahám Ambrus**, egyet. c. rk. tanár, főisk. r. tanár. Szeged, Polg. isk. tanárképző főisk. VI. 23—VII. 1.
„Arthropodák idegrendszerének vizsgálata.“
2. **Angyal István**, vegyész. Budapest, Pázmány Péter tud. egyet. Szer-
veskémiai Int. I. 8—VI. 3
„Tribenzyl-lävoglukosan átalakítása tribenzylglukosevá és szárma-
zékáinak előállítása.“
3. **Dr. Apor László**, egyet. tanársegéd. Budapest, Egyetemi Állattani Int.
VII. 1—VIII. 1.
„Gerincesek hormonjának hatása gerinctelenekre.“
4. **Bárdos József**, orvostanhallg. Budapest, Egyetemi Élettani Int. VI. 19—
IX. 12.
„B1-vitamin szerepe a szénhidratok lebontásában.“
5. **Bárdos Tamás**, vegyész-hallg. Budapest. VII. 16—IX. 12.
„A 'katatorulin-effectus' vizsgálata különböző kezelésnek alávet-
t galambok és patkányok agyán.“
6. **Prof. Dr. Corti Alfréd**, egyet. ny. r. tanár. Torino, Anatómiai és össze-
hasonlító fiziológiai intézet. XI. 23—26.
„Az intézet szervezetének és munkalehetőségek tanulmányozása,
hasonló olasz intézet építése céljából.“
7. **Dr. G. Czimmer Anna**, egyet. tanársegéd. Debrecen, Gyógyszertani
Int. I. 1—I. 22.
„Quercitrin és Forsythia-glykosida farmakológiai vizsgálata.“
8. **Dr. deési Daday András**, egyet. m. tanár, főorvos. Budapest. VIII. 17—28.
„A balatonmenti fürdőkre vonatkozó orvostörténelmi kutatások.“
9. **Dr. Dirner Zoltán**, egyet. tanársegéd. Szeged, Gyógyszertani Int.
VIII. 16—31.
„A vér digitalis-glykosida bontó hatására vonatkozó vizsgálatok.“
10. **Dr. Eller Károly**, egyet. tanársegéd. München, Egyet. Állattani Int.
IX. 19—24.
„A Balaton-környék faunájának gyűjtése.“
11. **Fischer Mária**, szig. orvos. Budapest, Egyet. Élettani Int. VII. 1—VIII. 26.
„Phosphatase vizsgálatok.“
12. **Gál Geléz**, Szent Benedek-rendi főisk. tanár. Pannonhalma. VIII. 1—16.
„Madarak pajzsmirigyének szövettani vizsgálata.“
13. **Gál Imre**, szig. bölcsész. Budapest, Egyet. Állattani Int. VI. 9—VIII. 26.
„Gombák (*Penicillium glaucum*) C-vitamin képzésére vonatkozó
vizsgálatok.“
14. **Gelei Gábor**, egyet. hallg. Szeged, Ált. Állattani Int. VII. 15—VIII. 8.
„Komplex ezüstvegyületek jelentősége a véglények mikrotechniká-
jában.“
15. **Dr. Gelei József**, egyet. ny. r. tanár. Szeged, Ált. Állattani Int. VII.
10—VIII. 8. „A csvarmenetes alkattypus néhány újabb bizonyítéka.“
16. **Gelei Judit**, főisk. hallg. Szeged, Polg. isk. tanárképző főisk. VII. 1—
VIII. 10. „Lithotelma vizsgálatok.“
17. **Dr. Gräser Frigyes**, főorvos. Sopron, Közkórház. V. 10—18; VI. 2—10;
VII. 3—10.
„A Tihanyi-félsziget Lepidopteráinak gyűjtése.“

18. **Havas László**, biológus. Bruxelles: VII. 1—VIII. 15.
„Vitaminok és állati hormonok hatása növényi tumorra.“
„Vizsgálatok karcinogen anyagokkal.“
19. **Dr. Háy Margit**, egyet. gyakornok. Budapest, Kórbonctani Int. VII. 16—VIII. 1.
„A porphyrinek vérképző hatására vonatkozó vizsgálatok.“
20. **Dr. Hämmerling Joachim**, egyet. m. tanár. Berlin—Dahlem. VIII. 23—IX. 1.
„Öröklődéstani — fejlődésmechanikai vizsgálatok.“
21. **Dr. Hill Margaret**, Assistent. London, Royal College of Surgeons. VII. 4—23.
„Lokalizált elektrolysis a régió thalamicaban (macskánál) és a fellépő tünetek tanulmányozása.“
22. **Dr. Hübner Helmut**, egyet. tanársegéd. Basel, Egyet. Élettani Int. VIII. 4—24.
„A mellékvese carotin-, xanthophyll-, xanthophyll-ester és A-vitamin tartalmára vonatkozó vizsgálatok.“
23. **Jaczó Imre**, tanárjelölt. Budapest, Egyet. Állattani Int. VIII. 1—18.
„Tintinnidium pusillum E. és a Balaton planktonjának Protista vizsgálata.“
24. **Dr. Issekutz Béla**, egyet. ny. r. tanár. Szeged. Gyógyszertani Int. VII. 15—VIII. 18.
„Különböző gyártmányu indenticus barbitursav-származékok hatékonyságára vonatkozó összehasonlító vizsgálatok.“
25. **Dr. ifj. Issekutz Béla**, egyet. tanársegéd. Szeged, Gyógyszertani Int. VI. 18—IX. 20.
„Gázanyagcsere vizsgálatok macskákon.“
26. **Issekutz Mária**, orvostanhallg. Budapest. VII. 15—VIII. 18.
„A digitalis—glykosidák okozta diastolés szívmegállás feltételeinek vizsgálata túlélő békaszíven.“
27. **Issekutz Livia**, gyógyszerészhallg. Budapest VII. 15—VIII. 18.
„Prof. Issekutz munkatársa.“
28. **Dr. Ivanovics György**, egyet. m. tanár. Szeged, Közegészségtani Int. VIII. 21.—31.
„Bac. mesentericus variációjának vizsgálata.“
29. **Dr. Ivanovicsné, Dr. Krompaszky Sára**, orvos. Szeged, Közegészségtani Int. VIII. 21—31. L. előbbbit.
30. **Kender József**, tanárjelölt. Budapest, Egyet. Állattani Int. VII. 25—VIII. 9.
„A Balaton planktonjának vizsgálata.“
31. **Kiselyté Teklé**, egyet. tanársegéd. Kaunas (Litvánia), Összehasonlító Anatómiai Int. VI. 28—VIII. 28.
„A Dendrocoelum lacteum regenerációjára vonatkozó vizsgálatok.“
32. **Dr. Koczás Gyula**, egyet. m. tanár Pécs, Fizikai Int. VII. 1—16.
„Működő szivizom térfogatváltozásaira vonatkozó vizsgálatok.“
33. **Dr. Kleiner Endre**, szakdíjnok. Budapest, Madártani Int. VII. 7—15.
„Madártani megfigyelések a Tihanyi-félszigeten.“
34. **Dr. Kol Erzsébet**, egyet. m. tanár. Szeged, Egyet. Növénytani Int. VIII. 1—14.
„A Balaton algáinak vizsgálata.“
35. **Dr. Krámlí András**, egyet. gyakornok. Szeged, Szerveskémi Int. VIII. 1—16.
„Telített sterinek lebontása sexualhormonokká.“
36. **Dr. Ludwig Wilhelm**, egyet. m. tanár. Halle|S, Állattani Int. VIII. 27—X. 23.
„Lithoglyphus naticoides gázanyagcserejének vizsgálata.“

37. **Dr. Lukács Dezső**, egyet. gyakornok. Szeged, Ált. Állattani Intézet VIII. 8—26.
„Gymnostoma vizsgálatok.“
38. **Dr. Malán Mihály**, egyet. adjunktus. Budapest, Antropológiai Intézet VIII. 28—IX. 6.
„Öröklődéstani tanulmányok.“
39. **Dr. Meznerics Ilona**, középisk. tanár. Budapest, VII. 17—31.
„Paleontológiai vizsgálatok a Tihanyi-félszigeten.“
40. **Mittelstaedt Gerhard**, egyet. hallg. Charlottenburg. IX. 6—15.
„Plankton vizsgálatok a Balaton vizében.“
41. **Dr. Móricz Mária**, vegyész. Budapest, Szerveskémi Int. III. 1—XII. 1.
„A metilgalaktosidok acylezett származékainak vizsgálata“
42. **Dr. Módlinger Gusztáv**, egyet. m. tanár. Állattani Int. VII. 22—VIII. 28.
„A puhatestűek kristálynyelére vonatkozó vizsgálatok.“
43. **Dr. vitéz Nánássy-Mégay Kálmán**, egyet. gyakornok. Budapest, Ált. Kórtani Int. VII. 11—21.
Hill M. munkatársa, I. 21. sz. a.
44. **Oldal Gábor**, egyet. hallg. Budapest, Állattani Int. VI. 19—VII. 1.
„Cytológiai vizsgálatok.“
45. **Dr. Orsós Ottó**, egyet. tanársegéd. Budapest, Egyet. Növénytan Int. VII. 5—VIII. 22.
„A növényi sebhormon vizsgálata.“
46. **Pazonyi Béla**, gyakorló tanár. Szeged, Ált. Állattani Int. VIII. 8—27.
„Cytológiai és physiológiai megfigyelések a Haemiphysalis és Chilonella genusokon.“
47. **Dr. Plenczner Sándor**, főorvos. Budapest. VIII. 1—20.
„Digitális hatás tanulmányoyása mesterségesen előidézett lázas állapotnál.“
48. **Dr. Raksányi Árpád**, tisztiorvos. Szigetvár. VII. 14—VIII. 1.
„Kísérleti rákos daganatok szövettani vizsgálata.“
49. **Dr. Rotter Henrik**, kórh. főorvos. Pesti Izr. Hitk. Kórh. Szülészeti Oszt. VIII. 3—23.
„A ráksejtek cytológiája.“
50. **Dr. Sárkány Sándor**, evang. gimn. tanár; egyet. tanársegéd. Budapest, Növényélettani Int. VIII. 18—28.
„Anthrakotómiai vizsgálatok.“
51. **Dr. Sokoray Lóránd**, egyet. tanársegéd. Debrecen, Gyógyszertani Int. VII. 1—VIII. 1.
„Quercitrin és quercetin hatásmechanismusára vonatkozó vizsgálatok.“
52. **Dr. Soós Árpád**, egyet. tanársegéd. Budapest. Állattani Int. VIII. 15—28.
„A Balaton és környékének fonálférgei.“
53. **Prof. Dr. Storch Ottó**, egyet. ny. r. tanár. Graz, Egyetemi Állattani Int. VII. 15—VIII. 16.
„Mikrographiai tanulmányok planktonszervezetekben.“
54. **Dr. Straub János**, egyet. m. tanár. Debrecen, Orvosi Vegytani Int. VII. 1—15.
„Emanatio-mennyiség vizsgálata a Tihanyi-félsziget közeteiben és vizeiben.“
55. **Szemes Gábor**, áll. tanítóképzőint. tanár. Jászberény. VII. 1—IX. 1.
„A Belső-tó mikrovegetációjának vizsgálata. A Zagyva „Benthosának“ quantitativ elemzése.“
56. **Dr. Szent-Ivány József**, múzeumi gyakornok. Budapest, Magyar Nemzeti Múzeum Állattára. VI. 17—24, VIII. 1—12, IX. 5—12, XI. 7—10.
„Apterygoták és lepkék gyűjtése a Tihanyi-félszigeten.“
57. **Dr. Szepessy Zoltán**, klinikai tanársegéd. Budapest, I. sz. Sebészeti klinika. IX. 4—24.
„A radium-sugárzás biológiai hatására vonatkozó kísérletes vizsgálatok.“

58. **Dr. Török Piroska**, Szfv. Bakteorologiai Int. Budapest. VI. 26—VII. 15.
„A Balaton planktonjának kvantitatív vizsgálata (Copepodak).“
59. **Török Tibor**, gyakorló tanár. Debrecen, Orvosi Vegytani Int. VII. 4—10.
„Emanatio vizsgálatok a Tihanyi-félszigeten.“
60. **Dr. Varga Lajos**, alezredes, egyetemi m. tanár. Sopron, Rákóczi Int.
VIII. 22—31.
„Psammon vizsgálatok.“
61. **Dr. vitéz Varga Lajos**, m. kir. honv. törzsorvos, egyet. m. tanár. Bu-
dapest, Honv. Csapatkórh. VI. 7—VII. 15.
„Vérparasita vizsgálatok békáknál. Haematologiai vizsg. kísérleti
benzinmérgezésnél.“
62. **Wojnarovich Elek**, középisk. tanár. Budapest, Állattani Intézet VII.
25—VIII. 9.
„A Balatonban élő alsóbbrendű rákok vertikális vándorlására vo-
natkozó vizsgálatok. Diaptomus gracilis variatioja.“
63. **Znakovszky Emma**, okl. középisk. tanár. Budapest, Orsz. Közegészség-
ügyi Int. VII. 22—VIII. 4.
„Élesztősejtek ‚bios‘ tartalmának meghatározása.“

Az intézetben tartott tudományos előadások

1. **Dr. Straub János**, egyet. m. tanár, Debrecen. 1937. július 12.
„Adatok a golyva aetiológiájához.“
2. **Dr. vitéz kibédi Varga Lajos**, m. kir. törzsorvos, egyet. m. tanár, Budapest. 1937. július 12.
„Van-e elváltozás a haemopoeticus apparatusban az öregedéssel?“
3. **Dr. Orsós Ottó**, egyet. tanársegéd, Budapest. 1937. július 20.
„A növények kémiai korrelációja.“
4. **Dr. Ambrám A. Ambrus**, egyet. c. rk. főiskolai r. tanár, Szeged. 1937. július 26.
„A gerincsesszív mikroszkopikus beidegzése.“
5. **Prof. Dr. Ottó Storch**, egyet. ny. r. tanár, Graz. 1937. július 30.
„Über die Fangapparate niederer Krebse.“
6. **Dr. Gelei József**, egyet. ny. r. tanár, Szeged. 1937. augusztus 2.
„A Végként kiválasztó-készüléke (Nagyító bemutatóval.)“
7. **Dr. Issekutz Béla**, egyet. ny. r. tanár, Szeged. 1937. augusztus 9.
„Sterin származékokról.“
8. **Dr. Hämmerling Joachim**, egyet. m. tanár, Berlin-Dahlem. 1937. aug. 25.
„Stoffliche Einwirkung des Zellkernes und Gene auf Entwicklungsvorgänge.“

Az intézetből megjelent munkák.

„A Magyar Biológiai Kutatóintézet Munkái“ című kiadványunk IX. kötete a következő tartalommal:

1. **Entz Géza, Kottász József és Sebestyén Olga:** Quantitativ tanulmányok a Balaton bioestonján. 6 ábrával és 16 táblázattal a szöveg között, 37 táblázattal, 87 görbe csoporttal és 3 táblán elhelyezett 16 ábrával.
2. **Varga Lajos,** (Sopron). A tihanyi Belső-tó kerekeshérgői.

Különböző szakfolyóiratokban megjelentek még az intézeti tisztviselők alábbi dolgozatai:

- Entz G.:** Fibrillen in „Favella Ehrenbergii“ Jörgensen, Ciliata, Oligotricha. Comp. rend. XII. Congr. Internat. Zool. Lisbone 1935. p. 1446—1447. 1937.
- A táplálék forgalma a Balatonban. Vadászat—Halászat, 5. 1937.
 - 30 referatum a „Berichte über die wissenschaftliche Biologie“ 1937-ben megjelent kötetekben.
 - Szerkeszti a „Magyar Biológiai Kutatóintézet Munkái“ I. részét, részt vesz az „Állattani Közlemények“ és „A Tenger“ szerkesztésében.
- Méhes Gy.:** (A v. Jeney, — A. Czimmer u. L. Sokoray) Die Wirkung der Flavonstoffe auf das isolierte Herz, den Blutdruck und das periphere Gefäßsystem der Säugetieren. Arch. f. exp. Path. u. Pharm. 187. Band. S. 553—565. 1937.
- Csik L.:** Die Zusammenarbeit einiger Gene bei der Determination der Borstenlänge von Drosophila mel. Biol. Zentrblt. Bd. 56. H. 7/8.
- (u. L. Apor): Anthropologische Untersuchungen an ein- und zweieiigen Zwillingen. Athropol. Anzeig. Jg. XIII, H. 3/4.
 - (u. M. Malán): Zur Erblichkeit der Hauptlinien und Muster der menschlichen Hand. Zeitschrift f. Meschl. Vererbungsl. u. Konstitutionsl. Bd. 21. H. 2.
 - A bormuslica (Drosophila) és az örökléstani kutatás. Természet-tudományi Közlöny. 1937.
- Wolsky S.:** A szénmonoxyd hatása a selyemlepke (Bombyx mori L.) nyugvó petéinek lélekzésére. Állattani Közlemények. 36. kötet, 65—70 old. 1937.
- Szénmonoxyd hatása a Drosophila-bábok oxygenfogyasztására. Magy. Tud. Akad. Math. és Term. tud. Értesítője. 55. kötet. 879—890 old. 1937.

- Production of local depressions in the development of *Drosophila* pupae. *Nature*. 139. kötet, 1069, 1937.
- Sebestyén O.**: Egy Dinoflagellata, a *Gonyaulax apiculata* (Penard) (Entz) betokozódásáról. 13 ábrával. *Állattani Közl.* 34, 13—21, 1937.
- A *Hydramoeba hydroxena* (Entz) Reynolds életmódjáról, (táplálkozás, betokozódás). 28 ábrával, *M. T. Akad. Math. és Term. tud. Értesítője*. 55. 849—878, 1937.
- A Balaton régi lakójának küzdelme a vándorkagylóval. *Állattani Közl.* 34. 157—164, 1937.
- (és Wolsky Sándor) W. Beebe „Half mile down“ „Fél mérföldnyire a tenger alatt,“ c. könyvének fordítása angolból. *K. M. Term. Tud. Társ.* 1937.
- Haller L.**: A bubosvöcsökről és különös fészkeről. „*Természet.*“ XXXIII. évf. 4. sz. 1937.
- A tihanyi szürkegém-telep. „*Természet.*“ XXXIII. évf. 7. sz. 1937.
- A lódarázs fészeképitő művészete. *Term. Tud. Közl.* 69. 1937.
- Szabados A.**: A halak színe „*Természet.*“ XXXIII. évf. 1. sz. 1937.
- A halak színének öröklődése. II. rész. *Halászat.* XXXVIII. évf. 1|2 sz. 1937.
- Bemerkungen über *Gobius marmoratus* Pallas. *Wochschrft f. Aquarien u. Terrarienkunde.* 34. Jg. 20|21, 1937.
- A Balaton egyik tengeri haláról. *Sporthorgász.* II. évf. 6 sz. 1937.
- A tarka gébről. *Halászat.* XXXVIII. évf. 11|12 sz. 1937.
- Üveghalak. „*Természet.*“ XXXIII. évf. 6. sz. 1937.
- A halak fogazata, *Halászat.* XXXVIII. évf. 13|14. sz. 1937.
- A halak szemürege. *orbital piscium.* *Sporthorgász.* II. évf. 7. sz. 1937.
- A tarka géb ikrázása. *Halászat.* XXXVIII. évf. 17|18. sz. 1937.
- Die Laichabgabe der Marmorgrundeln. *Wochschrft. f. Aquarien u. Terrarienkunde.* 34. Jg. 44. 1937.
- Aranyponty a Balatonból. *Sporthorgász.* II. évf. 11. sz. 1937.
- Pisztráng a Balatonban. *Halászat.* XXXVIII. évf. 21|22. sz. 1937.
- Törpe gurami. *Az Aquarium.* I. évf. 1|2. sz. 1937.

Összesített kimutatás

az intézet eddigi működéséről.

(1927 szeptember 5-től 1937 december 31-ig terjedő időről.)

I. Munkahelyek elfoglalása.

Az intézet megnyitásától kezdve 1937 december 31-ig — az állandó tisztviselőkön kívül — dolgozott az intézetben:
426 hazai és 141 külföldi, összesen: 567 kutató.

A hazai kutatók megoszlása egyetemek és főiskolák stb. szerint:

Budapesti egyetem	—	—	124	Magyar Nemzeti Múzeum	—	—	29
Szegedi egyetem	—	—	102	Halélettani Intézet	—	—	1
Debreceni egyetem	—	—	59	Közegészségügyi Intézet	—	—	5
Pécsi egyetem	—	—	16	Egyéb intézetek (kórházak, középiskolák stb.)	—	—	73
József nádor műszaki és gazd. tud. egyet.	—	—	17				

A külföldi kutatók megoszlása országok szerint:

Németország	—	—	38	Belgium	—	—	4
Ausztria	—	—	22	Dánia	—	—	2
Anglia	—	—	24	Spanyolország	—	—	1
Schweiz	—	—	15	Lengyelország	—	—	1
Hollandia	—	—	7	Litvánia	—	—	2
Amerikai Egyesült Államok	—	—	5	Oroszország	—	—	1
Románia	—	—	5	Canada	—	—	1
Olaszország	—	—	5	India	—	—	1
Csehszlovákia	—	—	3	Japán	—	—	1
Esztország	—	—	2	Svédország	—	—	1

Az összes kutatók megoszlása főbb tudományágak szerint:

Zoologia	—	—	185	Physiologia	—	—	160
Botanika	—	—	63	Pharmakologia	—	—	46
Bakteriologia	—	—	28	Genetica	—	—	11
Chemia	—	—	33	Egyéb	—	—	41

II. Az intézet munkássága.

Az intézet kiadványaiban, „A Magyar Biológiai Kutatóintézet Munkái”-ban megjelent:

1928—29. évi	II. kötetben ¹	25 szerző	37	cikke; összesen	402 oldal
1930.	III.	37	43	”	526 ”
1931.	IV.	46	49	”	654 ”
1932.	V.	26	31	”	239 ”
1933	VI.	53	41	”	328 ”
1934.	VII.	32	40	”	337 ”
1935—36.	VIII.	38	41	”	424 ”
1937.	IX.	4	2	”	202 ”

Összesen 261 szerző 284 cikke; összesen 3112 oldal

Más hazai, vagy külföldi folyóiratban megjelent még az intézet tisztviselőitől:

1928—29. évben	—	—	—	6 közlemény
1930.	—	—	—	17 ”
1931.	—	—	—	30 ”
1932.	—	—	—	33 ”
1933.	—	—	—	14 ”
1934.	—	—	—	35 ”
1935.	—	—	—	31 ”
1936.	—	—	—	18 ”
1937.	—	—	—	31 ”

Összesen 215 közlemény

Az intézetben tartott tudományos előadások:

1928—29. évben	—	—	—	14 előadás
1930.	—	—	—	11 ”
1931.	—	—	—	10 ”
1932.	—	—	—	9 ”
1933.	—	—	—	7 ”
1934.	—	—	—	7 ”
1935.	—	—	—	8 ”
1936.	—	—	—	5 ”
1937.	—	—	—	8 ”

Összesen 79 előadás.

Középiskolai tanárok részére tartott biológiai továbbképző tanfolyamok:

1929. évben	I. tanfolyam	III. 20.—III. 30-ig	6 előadó	15 résztvevő
1929.	II.	IV. 15.—IV. 30-ig	6 ”	15 ”
1930.	III.	III. 27.—IV. 17-ig	6 ”	15 ”
1930.	IV.	IV. 10.—IV. 30-ig	9 ”	15 ”
1931.	V.	IV. 13.—V. 2-ig	10 ”	15 ”
1931.	VI.	IV. 10.—IV. 30-ig	9 ”	11 ”

¹ Az I. kötet „Archivum Balaticum” címen jelent meg a révfülöpi Hydrobiológiai Állomás kiadásában.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

